

กรณีศึกษาการแตกตัวของโลหะเงินสเตอร์ลิงจากการรีดเย็นขึ้นรูป

สิริพร โรจนนันต์¹ สุรศิษฐ์ โรจนนันต์²

วีรภัทร ธรรมเจริญ³ ฉลองชัย โพธินาแค³ และ อภิชาติ ดารากัย³

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี บางมด ทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140

บทคัดย่อ

บทความนี้เสนอในมุมมองของกรณีศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบหาสาเหตุการแตกตัวของโลหะเงินสเตอร์ลิงที่ผ่านการขึ้นรูปเย็น ในงานนี้ได้ทดสอบสมบัติทางกล และศึกษาโครงสร้างจุลภาคของชิ้นงานที่แตกจากจากการรีด ผลการทดสอบสมบัติทางกล พบว่าความแข็งมีค่าอยู่ในช่วง 97-105 บริเนล ความแข็งแรงมีค่าอยู่ในช่วง 188-202 เมกกะปาสคาล และเปอร์เซ็นต์การยืดตัวมีค่าอยู่ในช่วง 7-11 ผลการศึกษาโครงสร้างจุลภาคด้วยกล้องจุลทรรศน์แสงธรรมดาและกล้องอิเล็กตรอนชนิดส่องกราด พบว่ามีการกระจายของเฟสไม่สม่ำเสมอ ซึ่งประกอบด้วยเฟสอัลฟาที่มีส่วนผสมของเงินเป็นส่วนผสมหลัก โครงสร้างยูเทคติก และในบางบริเวณพบรอยแตกจากการวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมีด้วยเทคนิค Energy Dispersive Spectroscopy (EDS) พบว่าบริเวณโครงสร้างพื้นมีธาตุ Ag, Cu, C และ O และบริเวณรอยแตกมีธาตุ Ag, Cu, C, O, Si, Cr, B, Fe, Ta และ Al นอกจากนี้ส่วนที่เป็นอนุภาคพบว่ามีธาตุ Ca, C และ O ผลการศึกษาสรุปว่าธาตุต่างๆ มีการกระจายตัวไม่สม่ำเสมอในโครงสร้าง โดยเฉพาะธาตุที่มีจุดหลอมเหลวสูง มีบทบาทสำคัญในการแตกตัวของชิ้นงานจากการขึ้นรูปเย็น

คำสำคัญ : การแตกตัวของโลหะเงิน / โลหะเงิน / การรีดเย็น / เงินสเตอร์ลิง

¹ อาจารย์ สายวิชาเทคโนโลยีวัสดุ คณะพลังงานสิ่งแวดล้อม และวัสดุ

² อาจารย์ ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องมือและวัสดุ

³ นักศึกษา ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องมือและวัสดุ

Case Study of Crack Problem of Silver Sterling from Cold Working Process

Siriporn Rojanananan ¹, Surasit Rojanananan ²,
Chalongchai Photinakae ³, Weerapat Thamcharoen ³, and Apichart Darakai ³
King Mongkut's University of Technology Thonburi, Bangmod, Toongkru, Bangkok 10140

Abstract

This paper presents an investigation on crack problem identification of silver sterling from a cold working process. Mechanical properties and microstructures were examined. The results showed that tensile strength, hardness and percent elongation ranged from 188-202 MPa, 90-105 HB, and 7-11, respectively. Metallographic investigation showed that phase distribution exhibited inhomogeneous phases, containing α -Ag-rich phase and eutectic structure and cracks. EDS analysis was carried out on the matrix and the crack interface areas. EDS spectrum showed peaks of Ag, Cu, C, O and Ag, Cu, C, O, Si, Cr, B, Fe, Ta, Al, respectively. Moreover, EDS spectrum on particle showed peaks of Ca C and O. The experimental results indicated that the presence of the inhomogeneous distribution of high melting point elements has a significant effect on the cracking of the silver sterling.

Keywords : Crack / Silver / Cold Work / Silver Sterling

---

¹ Lecturer, Division of Materials Technology, School of Energy Environment and Materials.

² Lecturer, Department of Tool and Materials Engineering.

³ Student, Department of Tool and Materials Engineering.

1. บทนำ

ในอุตสาหกรรมเครื่องประดับและอัญมณีที่มีการผลิตตัวเรือนเครื่องประดับด้วยโลหะเงินสเตอร์ลิง ส่วนใหญ่ผลิตด้วยกรรมวิธีหล่อขึ้นรูป (Casting) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการหล่อแบบประณีต (Investment casting) เนื่องจากวิธีนี้เหมาะสมสำหรับงานที่ต้องการลดความเสียหายของตัวเรือนได้สลักซับซ้อน มีรายละเอียดงานดี ครอบคลุมตามแบบที่ต้องการ แต่ก็พบว่ามีปัญหาจากการหล่อ เช่น ปัญหาคุณภาพผิวงานไม่ดี มีข้อบกพร่องลักษณะต่างๆ เกิดขึ้น เช่น เกิดตามด เกิดรูพรุนที่ผิวงาน ปัญหาการหล่อเงินสเตอร์ลิง [1] เกิดจาก 2 สาเหตุใหญ่ คือ เทคนิคการหลอมไม่ดีพอ และปัญหาความสามารถในการละลายของออกซิเจนได้ดีในขณะที่โลหะเงินหลอมละลาย จึงต้องมีวิธีป้องกันบรรยากาศจากการหลอม เนื่องจากการที่ออกซิเจนละลายได้ดีในสภาพของเหลว เมื่อเงินแข็งตัวจึงเกิดรูพรุนและเกิดออกไซด์ของทองแดง จึงมีการผลิตเครื่องประดับบางรูปแบบ (Design) ที่ผลิตด้วยกรรมวิธีขึ้นรูปแทนการหล่อ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการหล่อ ซึ่งเหมาะสมสำหรับชิ้นงานที่ไม่ต้องการรายละเอียดของลดความเสียหายมากนัก ในการขึ้นรูปเป็นการเพิ่มความแข็งแรงและยังทำให้ความแข็งแรงเพิ่มขึ้น จึงต้องมีการอบอุ่น Smith G. และ Robertson A. [2] รายงานว่า เงินบริสุทธิ์เกรดทางการค้าโดยทั่วไปอบที่อุณหภูมิ 300-350 องศาเซลเซียส แล้วตามด้วยการรีดเย็นขึ้นรูป 50 เปอร์เซ็นต์ แต่ในทางปฏิบัตินิยมอบที่อุณหภูมิ 500 องศาเซลเซียส ทำให้เกรนใหญ่ขึ้น เนื่องจากผลของอุณหภูมิที่สูงขึ้น มีการรวมตัวของออกซิเจนเกิดขึ้นเป็นผลให้ความเหนียวลดลงและความแข็งแรงเพิ่มขึ้น สำหรับเงินสเตอร์ลิงโดยทั่วไปอบที่อุณหภูมิ 480-535 องศาเซลเซียส โดยปล่อยให้เย็นตัวในเตาภายใต้บรรยากาศที่ควบคุม

ปัญหาการรีดขึ้นรูปบางครั้งพบว่ามีรอยแตกระหว่างการรีดลดขนาด อาจเป็นปัญหาจากการรีดลดรูปมากเกินไปหรือจากสาเหตุอื่นๆ จุดประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อศึกษาวิเคราะห์สาเหตุการแตกของโลหะเงินสเตอร์ลิงที่ผ่านกระบวนการรีดลดขนาด ในมุมมองของกรณีศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบสาเหตุการแตกตัวของเงินสเตอร์ลิงที่ผ่านการขึ้นรูปเย็น

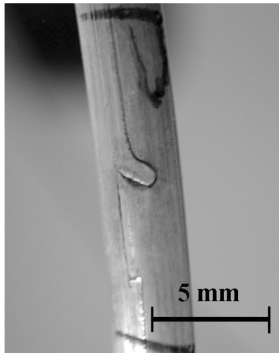
2. วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ

โลหะเงินสเตอร์ลิงที่ผ่านการรีดขึ้นรูปเป็นลวดในงานวิจัยนี้ ได้รับความอนุเคราะห์มาจากโรงงาน เมื่อศึกษาจากลักษณะภายนอกพบว่าปัญหาของการแตกเป็นช่วงๆ จึงเก็บตัวอย่างของโลหะเงินสเตอร์ลิงมาวิเคราะห์สาเหตุของการแตก รวบรวมลักษณะทางกายภาพ ทดสอบสมบัติทางกลด้วยเครื่องทดสอบแรงดึง (Universal testing machine) ทดสอบความแข็งแรงด้วยเครื่องทดสอบความแข็งแรง (Hardness tester) ศึกษาโครงสร้างจุลภาคด้วยกล้องจุลทรรศน์แสงธรรมดา โดยการใช้กรดกัดผิวของ $100 \text{ ml H}_2\text{O} + 4 \text{ ml H}_2\text{SO}_4 + 7.5 \text{ g CrO}_3$ และกล้องอิเล็กตรอนแบบส่องกราด (Scanning Electron Microscopy) ในบริเวณรอยแตกและบริเวณทั่วไป รวมทั้งการวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมีด้วยเทคนิค Energy Dispersive Spectroscopy (EDS)

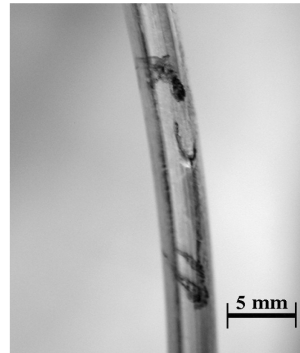
3. ผลการทดลองและการวิเคราะห์ผล

3.1 ลักษณะทั่วไป

จากการตรวจสอบลักษณะการแตกร้าวจากภายนอกของชิ้นงาน พบว่ารอยแตกมีลักษณะแตกต่างกัน ดังแสดงในรูปที่ 1 (ก) และ 1 (ข) รอยแตกบางส่วนเป็นลักษณะปลายแหลม บางส่วนเป็นลักษณะแผ่นมนและเป็นรอยแตกทางยาว ระยะห่างของรอยแตกที่พบแต่ละรอยห่างกันเป็นระยะที่ไม่แน่นอนในช่วงประมาณ 10-30 เซนติเมตร ไม่พบรูปแบบที่แตกเป็นลักษณะซ้ำๆ ในระยะห่างคงที่ สาเหตุที่เกิดรอยแตกแบบนี้จึงไม่น่าจะมาจากลูกรีดที่ใช้ในการรีดลดขนาดมีตำหนิที่ผิวหน้า

(ก)

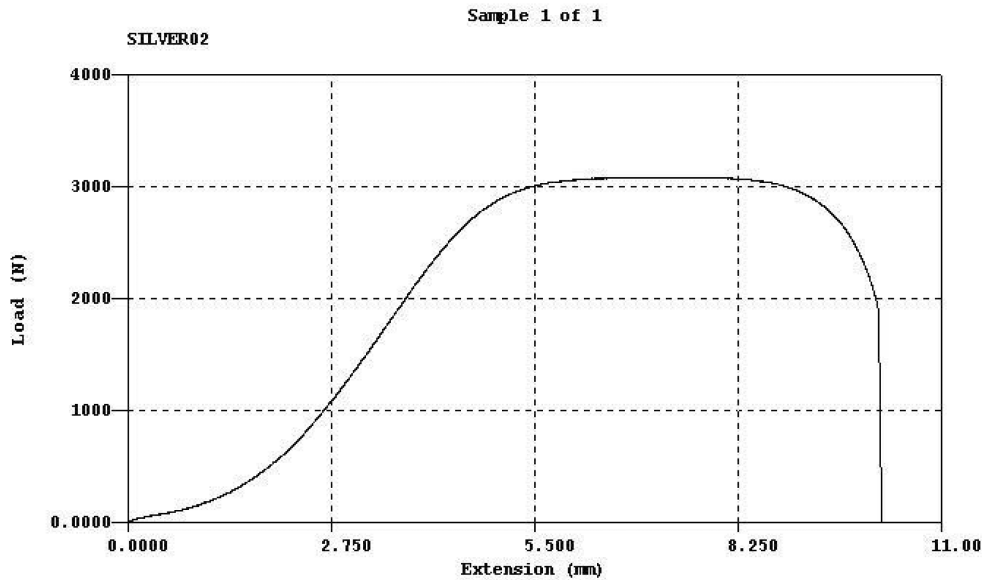

(ข)

รูปที่ 1 ตัวอย่างลักษณะรอยแตกของโลหะเงินที่ผ่านการรีดเย็น

3.2 สมบัติทางกล

ในการทดสอบสมบัติทางกล ในที่นี้ได้ทดสอบความต้านทานแรงดึงและความแข็งของลวดตัวอย่างที่รีดแล้วมีรอยแตกเป็นระยะๆ โดยเลือกตัดลวดในบริเวณที่ไม่มีรอยแตกมาเป็นชิ้นงานทดสอบ ผลการทดสอบแรงดึงได้ความสัมพันธ์ระหว่างแรงดึงและระยะยึดตัวดังแสดงในรูปที่ 2 ผลการคำนวณความแข็งแรงสูงสุดของของชิ้นงานและผลการทดสอบความแข็ง แสดงผลดังตารางที่ 1 ในการทดสอบแรงดึงและวัดความแข็งนี้ ใช้จำนวนชิ้นทดสอบอย่างละ 10 ชิ้น พบว่ามีค่าความแข็งมีค่าอยู่ในช่วงประมาณ 97-105 บริเนล ความแข็งแรงมีค่าประมาณ 188-203 เมกกะปาสคาล เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยที่ผ่านของ Station A. [3] รายงานว่าความเค้นแรงดึงสูงสุดของโลหะเงินสเตอริงที่ผ่านการรีดเย็นโดยที่ชิ้นงานไม่มีรอยแตกร้าว มีความต้านทานแรงดึงสูงสุดถึงประมาณ 304-344 เมกกะปาสคาล และความแข็งมีค่าประมาณ 95-107 บริเนล จะเห็นได้ว่าความเค้นแรงดึงสูงสุดมีค่าสูงกว่าค่าทดสอบได้จากชิ้นงานที่ศึกษา สำหรับความแข็งมีค่าไม่แตกต่างกันมากนัก แสดงให้เห็นว่าชิ้นงานที่ศึกษานี้ ไม่ได้มีปัญหาการแตกร้าวจากกระบวนการรีดลดรูปเกินขนาด โดยปกติการรีดขึ้นรูปย่อมส่งผลต่อการเพิ่มความแข็งและความแข็งแรง หากรีดลดขนาดมากเกินไปอาจเป็นสาเหตุของการแตกร้าวในการรีดได้ แต่จากผลการทดลองนี้ ความแข็งและความแข็งแรงที่วัดได้มีค่าไม่สูงมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยดังกล่าว

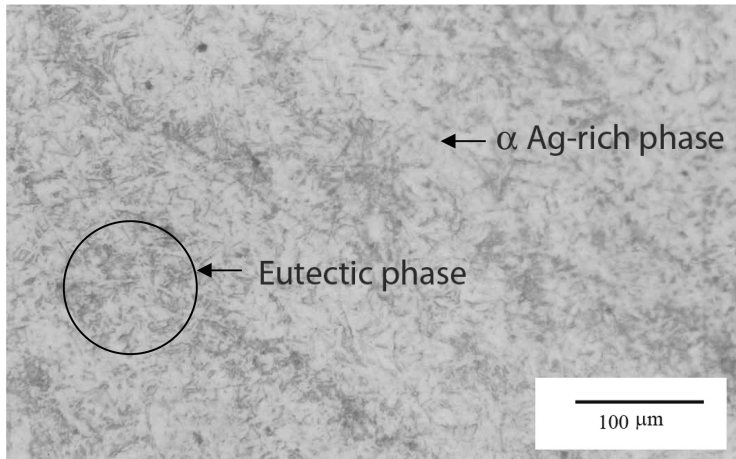
รูปที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงที่ใช้ในการดึงจนกระทั่งชิ้นงานขาดและระยะยืดตัวของชิ้นงาน

ตารางที่ 1 ค่าความแข็งและความแข็งแรงของชิ้นทดสอบที่ตัดมาจากชิ้นงานที่รีดแตก

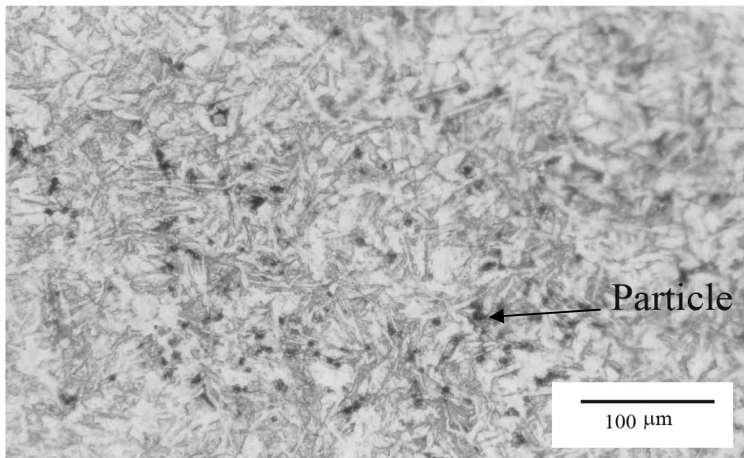
ชั้นที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	เฉลี่ย
ความแข็ง (บริเนล)	97.1	101.8	103.2	103.9	105.0	103.5	101.3	102.0	102.5	105.3	112.6
ความแข็งแรง (เมกกะปาสคาล)	197.1	194.0	193.0	194.7	202.5	192.3	193.9	191.2	193.9	187.5	194.0

3.3 โครงสร้างจุลภาคจากกล้องจุลทรรศน์แสงธรรมดา (Optical microscope)

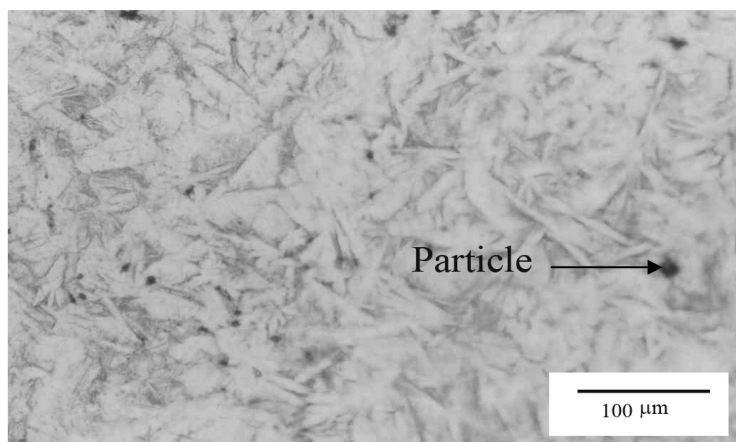
จากการศึกษาโครงสร้างจุลภาคของชิ้นงานด้วยกล้องจุลทรรศน์แสงธรรมดาในบริเวณต่างๆ ที่ไม่ปรากฏรอยแตก พบว่าโครงสร้างประกอบด้วยเฟสอัลฟา (α -Ag-rich phase) ที่มีส่วนผสมของเงินเป็นส่วนผสมหลัก โครงสร้างยูเทคติก (Eutectic structure) และอนุภาค (Particle) ดังแสดงในรูปที่ 3 (ก) - (ค) ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าลักษณะการกระจายตัวของเฟสแตกต่างกัน โครงสร้างในรูป (ก) มีการกระจายตัวของเฟสสม่ำเสมอ ส่วนรูป (ข) แสดงอนุภาคขนาดเล็กกระจายเป็นหย่อมเพิ่มเติมจากที่เห็นในบริเวณแรก รูป (ค) แสดงขนาดของโครงสร้างที่ใหญ่ขึ้น โครงสร้างจุลภาคบริเวณที่ปรากฏรอยแตกแสดงในรูปที่ 4 (ก) - (ข) ประกอบด้วยเฟสอัลฟาของเงินและยูเทคติกเช่นกัน แต่สามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีอนุภาคขนาดเล็กกระจายตลอดแนวข้างรอยแตก แสดงให้เห็นว่าเกิดความไม่สม่ำเสมอของเฟสต่างๆ ในชิ้นงาน

(น)

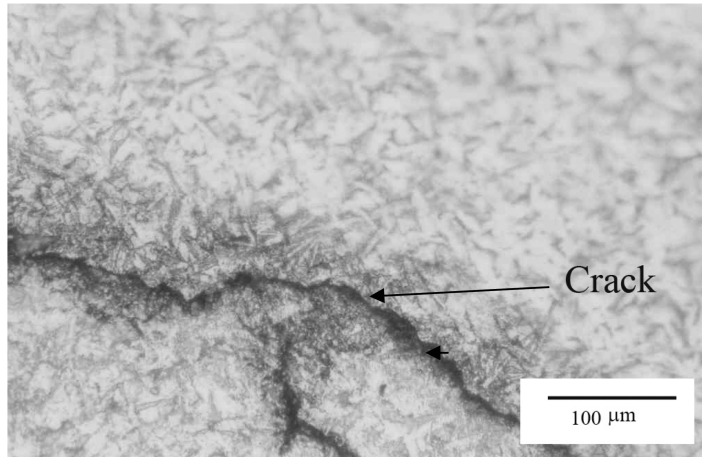

(ข)

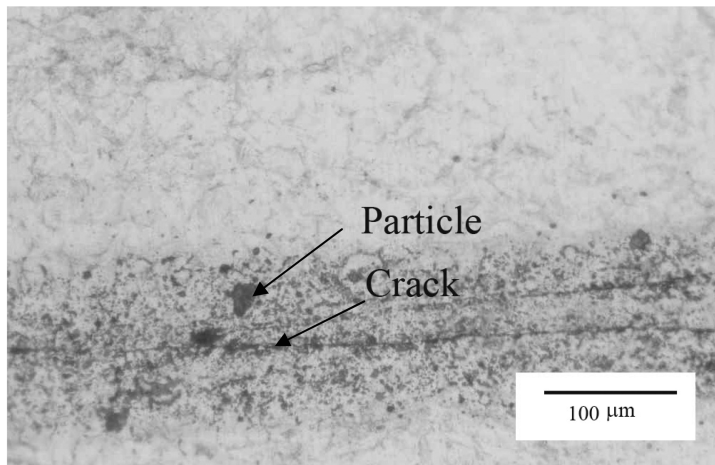

(ค)

รูปที่ 3 โครงสร้างจุลภาคบริเวณโครงสร้างพื้นบริเวณต่างๆ กัน ที่ไม่ปรากฏรอยแตก

(ก)

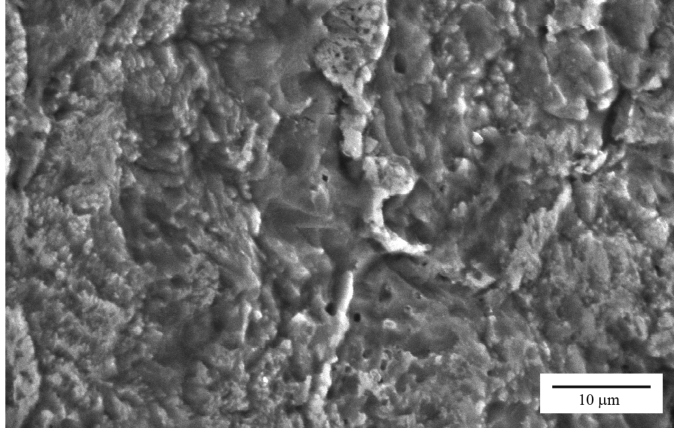

(ข)

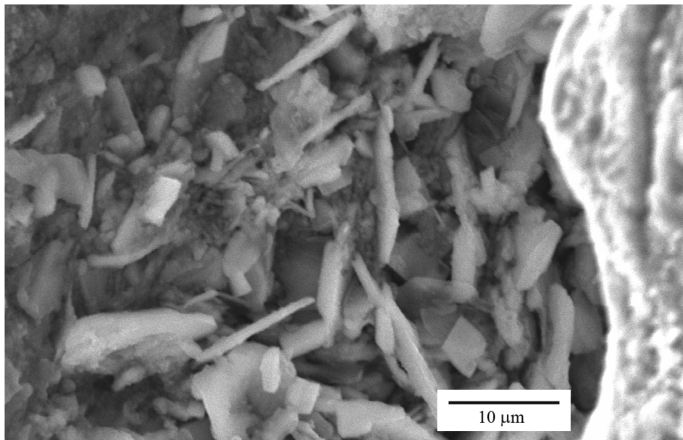
รูปที่ 4 โครงสร้างจุลภาคบริเวณที่ปรากฏรอยแตก

3.4 โครงสร้างจุลภาคจากกล้องอิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

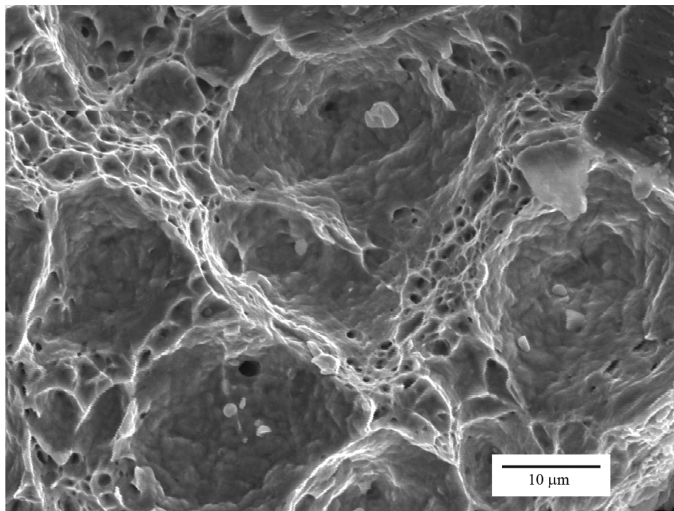
ลักษณะโครงสร้างจุลภาคของชิ้นงานในบริเวณต่างๆ ที่ได้จากกล้องอิเล็กตรอนแบบส่องกราด โดยใช้กำลังขยาย 5,000 เท่า ลักษณะโดยทั่วไปของโครงสร้างพื้นบริเวณที่ไม่ปรากฏรอยแตกแสดงในรูปที่ 5 จะเห็นว่า โครงสร้างมีลักษณะที่สม่ำเสมอ ซึ่งแตกต่างจากบริเวณที่เป็นรอยแตกในรูปที่ 6 โครงสร้างมีลักษณะเป็นเกล็ดหรือเป็นแผ่นมีลักษณะแตกต่างกันในรอยแตก เป็นลักษณะการแตกแบบเปราะ เมื่อเปรียบเทียบกับรูปที่ 7 ซึ่งแสดงลักษณะผิวแตกหักเนื่องจากการดึงมีลักษณะการแตกแบบเหนียว จะเห็นว่าผิวที่แตกมีลักษณะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง รูปที่ 8 (ก) - (ข) แสดงรอยแตกบริเวณอื่น พบว่ามีอนุภาครูปร่างเป็นก้อนมน ปลายรี ขนาดความกว้างประมาณ 1-2 ไมโครเมตร และก้อนเหลี่ยมขนาดความกว้างประมาณ 10-15 ไมโครเมตร

รูปที่ 5 ภาพถ่ายจาก SEM แสดงโครงสร้างพื้นโดยทั่วไปที่ไม่ปรากฏรอยแตก

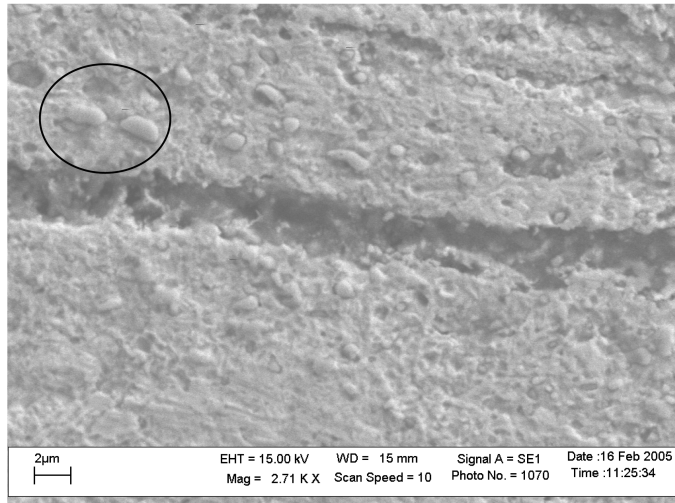

รูปที่ 6 ภาพถ่ายจาก SEM แสดงโครงสร้างจุลภาคบริเวณรอยแตก

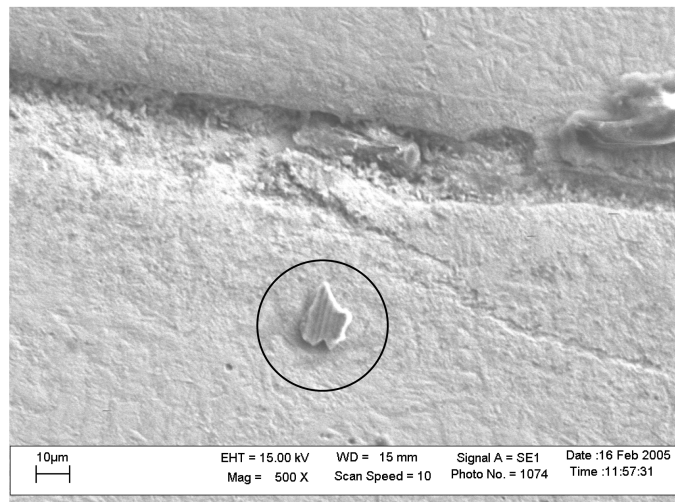

รูปที่ 7 ภาพถ่ายจาก SEM แสดงโครงสร้างจุลภาคบริเวณรอยแตกเนื่องจากการดึง

(ก)

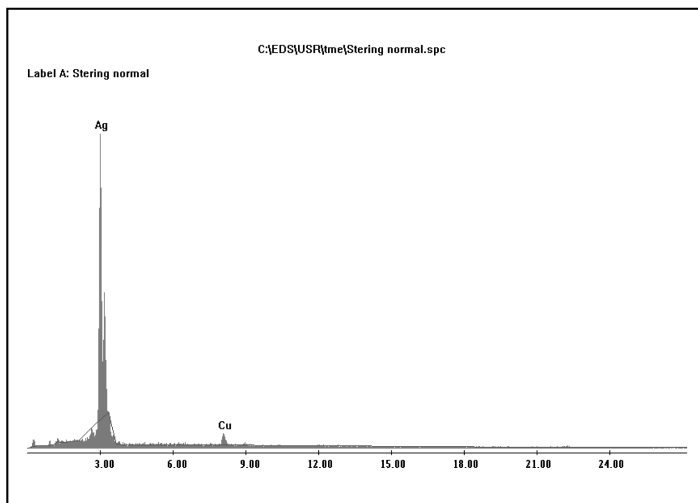

(ข)

รูปที่ 8 ภาพถ่ายจาก SEM แสดงโครงสร้างบริเวณรอยแตกในตำแหน่งต่างกัน

3.4 การวิเคราะห์ส่วนผสมธาตุด้วยเทคนิค EDS

จากผลการวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมีในบริเวณต่างๆ โดยเลือกวิเคราะห์บริเวณต่างๆ แบบสุ่มเพื่อเป็นตัวแทนของบริเวณดังต่อไปนี้ บริเวณโครงสร้างพื้นที่ไม่ปรากฏรอยแตกกร้าว บริเวณที่เป็นอนุภาค และบริเวณรอยแตก รูปที่ 9 แสดงตัวอย่างผลการวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมีด้วย EDS ของบริเวณโครงสร้างพื้นที่ไม่ปรากฏรอยแตกกร้าว ตารางที่ 2 แสดงผลสรุปผลการวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมีในบริเวณต่างๆ

รูปที่ 9 ผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค EDS ในการหาปริมาณธาตุในโครงสร้างพื้นบริเวณ 1

ตารางที่ 2 ปริมาณธาตุในแต่ละบริเวณของชิ้นงานที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค EDS

ชนิดธาตุ บริเวณ ที่วิเคราะห์	ปริมาณของธาตุที่พบ (หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก)										
	Ag	Cu	Si	C	O	Ca	Cr	B	Fe	Al	Ta
โครงสร้างพื้น 1	94.73	5.27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โครงสร้างพื้น 2	85.40	3.91	-	7.62	3.07	-	-	-	-	-	-
อนุภาคเล็ก	79.39	4.51	-	11.05	5.05	-	-	-	-	-	-
อนุภาคใหญ่	-	-	-	26.26	39.87	33.87	-	-	-	-	-
รอยแตก 1	91.10	-	-	8.90	-	-	-	-	-	-	-
รอยแตก 2	74.68	10.87	-	9.42	5.03	-	-	-	-	-	-
รอยแตก 3	38.43	5.42	8.42	-	10.97	-	1.06	34.71	0.99	-	-
รอยแตก 4	40.35	1.62	-	3.57	3.06	-	2.80	-	-	1.58	47.02

ส่วนผสมทางเคมีในแต่ละบริเวณ มีชนิดของธาตุและปริมาณธาตุแตกต่างกันไป ปริมาณของธาตุเป็นแสดงเป็นเปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักทั้งหมด พบว่าโครงสร้างพื้นบริเวณที่ 1 ประกอบด้วย 94.73%Ag-5.27%Cu ซึ่งมีส่วนผสมเป็นไปตามมาตรฐาน มอก. 21-2515 [4] คือมีธาตุเงินมากกว่า 92.5 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก และที่เหลือเป็นธาตุอื่นๆ ส่วนบริเวณโครงสร้างพื้นบริเวณอื่นๆ ที่ให้ผลวิเคราะห์แตกต่างจากบริเวณแรกคือบริเวณที่ 2 มีปริมาณของธาตุ 85.40%Ag-3.91%Cu-7.62%C และ 3.07%O บริเวณนี้มีธาตุ C และ O เพิ่มจากบริเวณแรก ซึ่งโดยปกติแล้วธาตุทั้งสองนี้ละลายในเนื้อพื้นเงินได้น้อยมาก อาจเป็นไปได้ว่าธาตุ C มาจากการเตรียมชิ้นงาน SEM ซึ่งชิ้นงานถูกวางไว้บนแผ่นกาวคาร์บอนทำให้เกิดคาร์บอนปรกฏ ส่วนธาตุ O อาจมาจากการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันกับออกซิเจนในอากาศขณะหลอม ทำนองเดียวกันผลการวิเคราะห์ธาตุที่บริเวณอนุภาคที่เห็นเป็นก้อนพบว่ามีธาตุ C และ O อยู่ด้วย ในขณะที่อีกอนุภาคที่เห็นเป็นเม็ดเหลี่ยมที่มีขนาดใหญ่ พบว่ามีส่วนผสมของธาตุ C, O และ Ca

เป็นองค์ประกอบ ธาตุ Ca อาจเป็นสิ่งมลทินที่ติดมาจากวัตถุดิบหรือจากแหล่งอื่น จากผลวิเคราะห์ทั้งหมด พบว่า ส่วนผสมทางเคมีในชิ้นงานไม่สม่ำเสมอ

ผลการวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมีบริเวณรอยแตก พบอีกว่าบริเวณรอยแตกที่มีส่วนผสมของธาตุแตก ต่างกันไปในแต่ละบริเวณรอยแตก เป็นการยืนยันให้เห็นชัดเจนว่ามีการกระจายตัวไม่สม่ำเสมอของธาตุที่เรียกว่า Segregation จากผลวิเคราะห์ บางบริเวณรอยแตกมีธาตุ Si ในปริมาณที่สูงถึง 8.42% และยังมี 1.06% Cr, 34.71%B 0.99%Fe และ 1.58%Al ที่นอกเหนือจากธาตุหลักที่พบในบริเวณอื่น จากการวิจัยที่ผ่านมา ได้ถูกตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1938 โดย Price L.E และ Thomas G.J. [5] รายงานว่าการเติมธาตุ Si มีจุดประสงค์เพื่อช่วยป้องกันการเกิดออกซิเดชันได้ นอกจากนี้ Si ยังช่วยเพิ่มสมบัติต่างๆ เช่น เพื่อความแข็ง ความแข็งแรง ต้านทานการหมอง และป้องกันการเกิดออกซิเดชัน แต่ปริมาณที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 0.02-0.2% โดยน้ำหนัก หากมีมากกว่านั้นจะส่งผลให้ชิ้นงานเปราะ จากรายงานการวิจัยของ Nisaratanaporn, S. และ Nisaratanaporn, E. [6] พบว่าการเติม Si เพียงแค่ 0.04% โดยน้ำหนัก มีผลต่อการเพิ่มความแข็งแรงเพียงเล็กน้อยแต่มีผลต่อการลดความเหนียว (Ductility) อย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเติม Si เพิ่มขึ้นมีผลทำให้โครงสร้างจุลภาคมีลักษณะเป็นตาข่าย (Network structure) ของเฟสที่มีธาตุทองแดงและซิลิกอนเป็นธาตุหลัก (Cu-Si rich phase) เกิดบริเวณขอบเกรนของเฟสโครงสร้างพื้นของเฟสอัลฟา (α -Ag-rich phase)

ผลจากการวิเคราะห์บริเวณอื่นกลับไม่พบธาตุ Si ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจุดหลอมเหลวของธาตุซิลิกอน มีค่าสูงกว่าเงินมาก จุดหลอมเหลวของซิลิกอนมีค่า 1,420 องศาเซลเซียส ส่วนจุดหลอมเหลวของเงินคือ 962 องศาเซลเซียส จึงเป็นไปได้ที่จะเกิดปัญหาการละลายไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีธาตุที่มีจุดหลอมเหลวสูงอีกหลายธาตุเช่น B, Cr, Ta และ Fe ดังนั้นในการหลอมโลหะให้ผสมเข้าเป็นเนื้อเดียวกันจึงทำได้ยาก ทั้งนี้ต้องหาเทคนิคในการหลอม เพื่อให้ได้ส่วนผสมที่สม่ำเสมอขึ้น หรืออาจต้องเพิ่มอุณหภูมิและเวลาในการหลอมให้นานขึ้น

ธาตุต่างๆ ที่พบ อาจมาจากการตั้งใจเติมและไม่ได้ตั้งใจเติม เช่น การพบธาตุ B อาจได้มาจากการเติมสารโบแรก ($\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7$) ในขั้นตอนการกำจัดสารมลทินในระหว่างการหลอม การพบธาตุอื่นอาจมาจากการเติมธาตุผสมที่นิยมเรียกกันว่า Master alloy มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มสมบัติต่างๆ ให้ดีขึ้น เช่น เพิ่มความแข็งแรง เพิ่มความต้านทานการหมองของสี แต่มีปัญหาเรื่องความสามารถในการละลายของธาตุ ธาตุบางชนิดละลายได้ดี เกิดเป็นสารละลายของแข็ง (Solid solution) ธาตุบางชนิดอาจจับตัวกับธาตุชนิดอื่นเกิดเป็นสารประกอบ (Compound) ที่แข็งและเปราะ นอกจากนี้ธาตุต่างๆ ที่พบอาจมาจากความไม่บริสุทธิ์ของวัตถุดิบก็ได้ จากลithบัตรส่วนผสมเงินสเตอร์ลิง [7] จดลithลithส่วนผสมของเงินสเตอร์ลิงที่มีความต้านทานการหมอง ป้องกันการเกิดฝ้าแดง มีขนาดเกรนเล็ก และลดการเกิดรูพรุน มีส่วนผสมของธาตุต่างๆ หลายชนิดดังนี้ หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก 92.5%Ag-0.5%Cu-4.25%Zn-0.02%In-0.48%Sn-1.25%(2B-98Cu)-1.0%(90Cu-10Si)

5. สรุปผลการทดลอง

1. ความแข็ง ความแข็งแรง และเปอร์เซ็นต์การยึดตัวของชิ้นงานตัวอย่างโลหะเงินสเตอร์ลิงที่ผ่านการขึ้นรูปเย็นแล้วเกิดรอยแตก มีค่าอยู่ในช่วง 97-105 บริเนล 188-202 เมกกะปาสคาล และมีค่า 7-11 ตามลำดับ
2. โครงสร้างจุลภาคของชิ้นงานตัวอย่างโลหะเงินสเตอร์ลิง ประกอบด้วยเฟสอัลฟาที่มีส่วนผสมของเงินเป็นส่วนผสมหลัก โครงสร้างยูเทคติก และอนุภาค กระจายตัวไม่สม่ำเสมอ

3. ส่วนผสมทางเคมีที่วิเคราะห์ได้ในบริเวณต่างกัน พบว่ามีธาตุต่างกัน โครงสร้างพื้นมีธาตุ Ag, Cu, C และ O ที่บริเวณรอยแตกพบว่ามี ธาตุ Ag, Cu, C, O, Si, Cr, B, Fe, Ta และ Al และส่วนที่เป็นอนุภาคพบว่ามีธาตุ Ag, Cu, Ca, C และ O

4. การกระจายตัวของธาตุที่มีจุดหลอมเหลวสูง ไม่สม่ำเสมอในโครงสร้าง มีบทบาทสำคัญในการเป็นสาเหตุของการแตกร้าวของชิ้นงานจากการขึ้นรูปเย็น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณบริษัทเทททีโซน์ จำกัด ที่ให้ความอนุเคราะห์วัสดุดิบ เพื่อใช้ในการศึกษานี้

เอกสารอ้างอิง

1. Carrano, R. V., 1993. "Improving Your Silver Casting", *Precious Metals*, Newport, Rhode Island, USA, June 1993, pp. 157-168.

2. Smith, G. and Robertson, A., "Annealing of Precious Metals," *Database METALDEX*, <http://oh1.csc.com/ids70/results.php>.

3. Abbey, S., 1952, *The Goldsmith's and Silversmith's Handbook*, William C., and Sons Publishers, London and Becoles, pp. 15-17.

4. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2515, กระทรวงอุตสาหกรรม, *มอก. 21-2515 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องเงิน*, กระทรวงอุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ.

5. Price, L.E. and Thomas, G.J., "The Tarnish of Silver and Silver Alloys and Its Prevention" *Journal of IOM*, Vol. 63, p. 29.

6. Nisaratanaporn, S., and Nisaratanaporn, E., 2003, "The Anti-tarnishing, Microstructure Analysis and Mechanical Properties of Sterling Silver with Silicon Addition", *Journal of Metals, Materials and Minerals*, Vol. 12, No. 2, pp. 13-18.

7. Bernhard, M. and Sivertsen, J.T., June 1990, *Patent Sterling*, *Database METADEX*, Silver Alloy Compositions, United Precious Metal Refining, <http://oh1.csc.com/ids70/results.php>.